

Lyčių lygybės mokymų geroji praktika

Šis informacinis leidinys supažindina su kai kuriomis lyčių lygybės mokymų priemonėmis, kurios buvo atrinktos įgyvendinant Europos lyčių lygybės instituto projektą „Lyčių lygybės mokymai ES: apžvalga, tyrimas ir bendradarbiavimas“ (2012–2013). Čia taip pat rasite dėstytojų rengimo ir kompetencijos ugdymo programų atskiruose sektoriuose gerosios praktikos pavyzdžių.

Daugiau vertingų pavyzdžių ir informacijos rasite EIGE lyčių lygybės mokymų duomenų bazėje adresu <http://www.eige.europa.eu>.

Kokie išteklių, priemonės ir metodai pasitelkiami mokant lyčių lygybės?

ES valstybėse narėse ir tarptautiniu mastu parengta daug bendro pobūdžio lyčių aspekto integravimo priemonių. Pateikiame informaciją apie keletą jų.

Vis tik, informacijos šaltinių, specialiai pritaikytų konkrečiai auditorijai ar sektoriui, nėra daug. Tokių priemonių dažniausiai pasitaiko tam tikruose sektoriuose, kaip antai švietimo, užimtumo, sveikatos ir klimato kaitos. Galite susipažinti su keletu pavyzdžių.

Lyčių lygybės mokymo priemonių rinkinys GENDER TOOLBOX sudarytas pagal ES finansuotą lyčių aspekto integravimo projektą **Fit for Gender Mainstreaming** (2006–2008 m.), kurio tikslas buvo mokymais paskatinti lyčių aspekto integravimo strategijos įgyvendinimą vietos lygmeniu. Ši priemonių rinkinį sudaro praktinės užduotys sąmoningumui lyčių lygybės klausimais didinti, patarimai konsultuojantiems lyčių lygybės klausimais, kontroliniai sąrašai ir gairės, taip pat kita naudinga informacija. Lyčių lygybės mokymus vedantys ekspertai ir ekspertės gali naudotis šiuo priemonių rinkiniu, priderinę jį savo aplinkai ir kontekstui. Rinkinį galima rasti svetainėje <http://www.gendertoolbox.org>.

Organizacija „UN Women“ parengė lyčių lygybės mokymų gerosios praktikos žinyną (**Compendium of Good Practices in Gender Training**), kuriuo siekiama sukaupti, įvertinti ir paskleisti dėstytojų nurodytus sėkmingų mokymų, kuriais pavyko pasiekti norimus tikslus, pavyzdžius. Daugiau informacijos rasite svetainėje http://gtcop.unwomen.org/index.php?option=com_content&view=article&id=9&Itemid=39&lang=en

Metodai ir priemonės konkrečioms klausimams spręsti

Lyties aspekto integravimas sudarant biudžetą. Belgijoje parengtas „*Lyties aspekto integravimo sudarant Belgijos federalinės administracijos biudžetą vadovas*“ (http://igvm-iefh.belgium.be/fr/binaries/Manual%20gender%20budgeting_tcm337-120670.pdf) apibrėžia ir paaiškina lyčių aspekto integravimo svarbą viešojo administravimo sektoriuje, pateikia pavyzdžių ir naudingų patarimų. EIGE duomenų bazėje rasite daugiau lyties aspekto integravimo sudarant biudžetą praktinių priemonių iš Austrijos, Danijos, Graikijos, Lietuvos, Ispanijos ir Švedijos.

Poveikio vertinimas lyčių lygybės požiūriu. Vokietijoje 2007 m. parengtas darbo vadovas „Poveikio vertinimas pagal lytį: Lyčių aspekto integravimas į teisėkūros procesą“ padeda nustatyti rengiamų teisės aktų konkretų su lytimi susijusį poveikį ir numatyti potencialų teisės aktuose įtvirtintų nuostatų poveikį moterims ir vyrams. Šį vadovą vokiečių, prancūzų ir anglų kalbomis rasite svetainėje <http://www.gender-mainstreaming.net>.

Metodai ir priemonės, pritaikyti konkrečioms sektoriams

Sveikata. Airijos parengtame vadove, kaip teikiant sveikatos paslaugas geriau atsižvelgti į lyčių klausimus (*A Guide to Creating Gender-Sensitive Health Services*), remiantis Australijos, Kanados ir Švedijos pavyzdžiais pateiktos gairės, kaip turėtų būti kuriamos ir įgyvendinamos sveikatos paslaugos daugiau dėmesio skiriant su lytimi susijusiems klausimams. Vadovą rasite svetainėje http://hph4.anamai.moph.go.th/data/cat12/gender_manual.pdf.

Klimato kaita. IUCN ir UNDP bendradarbiaujant su Lyčių lygybės ir vandens išteklių aljansu (*Gender and Water Alliance*), Tarptautiniu lyčių lygybės ir atsinaujinančiųjų išteklių energetikos tinklu ENERGIA, UNESCO, FAO ir WEDO, parengtas mokymo vadovas, kuriame nagrinėjamos lyčių aspektų sąsajos su klimato kaita. Kiekviename mokymo modulyje vartojamoms sąvokoms paaiškinti naudojama jau turima medžiaga, papildomai pasitelkiant naujai atliktų atvejo analizė duomenis. Mokymo vadovą rasite svetainėje http://cmsdata.iucn.org/downloads/eng_version_web_final_1.pdf

Kiti metodai

„Equality-Do-Learn“. Remiantis šiuo metodu pateikiamos svarbiausios žinios apie lyties sampratą, visuomenę ir darbo rinką, taip pat nagrinėjami su socialine šalpa, kaita ir darbu susiję klausimai. Daugiau apie tai svetainėje švedų kalba: <http://www.fhs.se/sv/utbildning/uppdraagsutbildningar/ledarskap/jgl-jamstalldhet-gora-lara-om/>.

Metodas „3R“ (vėliau – „4R“), sukurtas JämKom Švedijoje, skirtas padėti įvertinti esamą situaciją ir konkrečius įgyvendinamus veiksmus per lyčių lygybės prizmę. Daugiau informacijos apie metodą rasite svetainėje <http://www.sweden.gov.se/content/1/c6/08/19/82/3532cd34.pdf>.

Kokių yra lyčių lygybės dėstytojų rengimo programų?

Šioje dalyje pristatomi keli sėkmingų lyčių lygybės mokymus vedančių ekspertų mokymo programų, įgyvendintų ES valstybėse, pavyzdžiai.

Suomijoje, Lietuvoje, Liuksemburge ir Vokietijoje pagal iš ESF lėšų finansuojamą projektą „Lyčių lygybės ir įvairovės planavimas darbo vietose“ (*Gender equality and diversity planning at workplaces, 2008–2011 m.*) sukurta konsultuojantiems lyčių lygybės ir įvairovės klausimais skirta e. mokymosi programa ir parengti konsultavimo darbe kokybės standartai. Šiame projekte atsižvelgta į darbdavių poreikį turėti kvalifikuotų etatinių konsultantų lyčių lygybės ir įvairovės klausimais, kad jie galėtų planingai ir sistemingai skatinti vienodą požiūrį į visus darbuotojus. Daugiau informacijos rasite svetainėje http://www.gedplan.eu/work/QualityStandards_print.pdf.

Estijoje įgyvendinto projekto „Nacionalinių institucijų administracinių gebėjimų stiprinimas integruojant lyčių aspektus“ (*Development of administrative capacity of national authorities in the field of gender mainstreaming, 2005*) rėmuose:

- nustatyti nacionalinės ir vietos valdžios institucijų gebėjimo integruoti lyčių aspektą trūkumai;
- apmokyti Estijos lyčių lygybės dėstytojai ir dėstytojos, valstybės tarnautojai ir tarnautojos ir vietos valdžios pareigūnai ir pareigūnės;
- parengta ilgalaikė lyčių aspekto integravimo strategija;

▪ įsteigtas virtualus informacijos centras, kuriame prieinama lyčių aspekto integravimo pagalbinė medžiaga. Su dėstytojų rengimu susijusios šio projekto dalies pagrindas buvo keturias savaites trukęs seminarų ciklas, per kurį pristatytos lyčių teorijos, lyčių lygybės politika ir lyčių aspekto integravimo priemonės bei išteklių. Daugiau informacijos rasite svetainėje <http://gender.sm.ee/index.php?197903741>.

Pagal iš ESF lėšų finansuojamą projektą „Lyčių aspekto integravimas praktikoje“ (*Gender mainstreaming – in practice, 2007–2013 m.*), kurį įgyvendina Maltos Valstybinė lygybės komisija (NCPE), valstybės tarnautojams ir tarnautojoms ir kitų organizacijų atstovams ir atstovėms rengiami lyčių lygybės mokymai, siekiant užtikrinti, kad jų žinios lyties aspekto integravimo klausimais yra pakankamo lygio. Vienas pasiūlytų veiksmų – sukurti nacionalinių ministerijų pareigūnų ir pareigūnių, įgaliotų veiksmingai integruoti lyčių aspektą, tinklą. Konkreti veikla siekiant šio tikslo apėmė praktinį lyčių lygybės dėstytojų rengimo seminarą. Daugiau informacijos rasite svetainėje https://secure3.gov.mt/socialpolicy/socprot/equal_opp/equality/projects/in_practice.aspx.

Toliau minimos kelios įdomesnės lyčių lygybės dėstytojų rengimo priemonės.

Belgijos lyčių lygybės instituto parengtos „Gairės bendro pobūdžio lyčių lygybės mokymams“ (*Conduite pour une formation de base en genre, 2008 m.*) skirtos valstybės tarnautojams ir tarnautojoms, įgyvendinantiems lyčių lygybės mokymo tiriamąsias programas. Jose pateikti praktiniai patarimai, kaip deramai atsižvelgti į lyčių klausimus rengiant mokymo programas. Daugiau informacijos prancūzų kalba rasite svetainėje http://igvm-iefn.belgium.be/fr/binaries/Conduite%20formation_tcm337-39783.pdf

„Lyčių aspekto integravimas praktikoje“ (*Gender mainstreaming practice, 2009 m.*), Vokietijoje veikiančio fondo Heinrich–Böll–Stiftung leidinys, yra gairių ir svarbiausių klausimų, surinktų per praktinius seminarus, mokymo kursus ir diskusijas lyčių lygybės klausimais, rinkinys. Šiame vadove taip pat aptariamos lyties pagrindu diferencijuotos mokymo programos ir metodai. Daugiau informacijos vokiečių kalba rasite svetainėje <http://www.boell.de/downloads/Gender-Praxis-Endf.pdf>.

UN-HABITAT parengtame leidinyje vietos valdžios institucijoms „Lyties klausimas vietos valdžioje. Dėstytojo vadovas“ (*Gender in local government: A sourcebook for trainers, 2008 m.*) aptariamos priemonės, padedančios geriau suprasti lyčių klausimo svarbą priimančioms ir randant sprendimus vietos bendruomenių atžvilgiu. Leidinyje pateikta klausimų diskusijoms, taip pat dėstytojams skirtų praktinių užduočių pavyzdžių, padedančių parengti veiksmingesnius mokymus. Daugiau informacijos rasite svetainėje http://www.un.org/womenwatch/directory/pdf/Source_BK_9-May.pdf.

Ženevos ginkluotųjų pajėgų demokratinės kontrolės centro paskelbtas „Lyčių aspekto integravimo į saugumo sektoriaus reformas (SSR) mokymų vadovas“ (*Guide to integrating gender into security sector reform (SSR) training, 2009 m.*) yra praktinės mokymo medžiagos, skirtos padėti dėstytojams integruoti lyčių aspektą į SSR mokymą, rinkinys. Daugiau informacijos rasite svetainėje <http://www.gssrtraining.ch/images/stories/PDF/guide/GUIDE.pdf>.

Apie šį tyrimą:

Šioje brošiūroje pateikiama praktinė informacija apie lyčių lygybės mokymus. Joje glaustai apibendrintos Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) atlikto tyrimo išvados. Projektu siekta paskatinti dialogą tarp politikų, tarnautojų, lyčių lygybės mokymus vedančių ekspertų ir mokslininkų, dėstytojų ir tyrėjų apie tai, kaip lyčių lygybės mokymai galėtų prisidėti prie sėkmingesnio lyčių lygybės aspektų integravimo Europos Sąjungos ir valstybių narių politikoje. Informaciją visose ES valstybėse narėse ir Kroatijoje dokumentų analizės ir interviu pagalba surinko bendrovė ICF GHK 2012 m. vasario–balandžio mėn. Nei Europos lyčių lygybės institutas, nei jokie jo vardu veikiančios asmenys neatsako už šio leidinio turinį ir jame pateiktą informaciją.

Apie Europos lyčių lygybės institutą:

Europos lyčių lygybės institutas yra ES agentūra, teikianti ekspertinę pagalbą ir palyginamą ir patikimą informaciją ES ir valstybių narių politikams ir valstybės tarnautojams, siekiantiems moterų ir vyrų lygybės. Daugiau informacijos apie Institutą rasite svetainėje: <http://www.eige.europa.eu>.

MH-31-12-218-LT-C
doi:10.2839/55050
ISBN 978-92-9218-193-2

9 789292 181932